

Silkeborg Lærerforenings Budgetinformation 2022

Indledning

Som led i budgetdebatten udsender Silkeborg Lærerforening igen i år en Budgetinformation i forbindelse med behandlingen af Silkeborg Kommunes budget 2022.

Normalt tager Silkeborg Lærerforening udgangspunkt i materialet med budgetforudsætningerne og planlægningstallene for bevilling 41, som de blev behandlet og besluttet på Børne- og ungeudvalgets møde 11. juni 2021. Her i finder vi detaljerne og udmøntningen af det samlede budget på skoleområdet.

I år inddrager vi også byrådets Budgetaftale, der blev indgået 1. juli 2021. Her i er der politisk peget på områder, der skal prioriteres. Det er områder, der endnu ikke er udmøntet i planlægningstallene.

Budgetprocessen er anderledes, da Byrådet valgte at indgå en budgetaftale i starten af juli og ikke som normalt i eftersommeren op mod behandlingerne i byrådssalen i september og oktober.

Vi er bekymrede for, at man tilsidesætter en reel høringsperiode, hvor medarbejdere og borgere har mulighed for at give sin mening til kende.

Fra politisk hold har man forsikret om, at der vil blive ændret i budgettet, hvis der i høringsfasen tilgår brugbare ændringsforslag.

Budgetaftalen lever op til måltallene fra konstitueringsaftalen fra 2017, hvor der også i 2022 skal tilføres 15 mio. til folkeskolerne, for at leve op til målet om at bringe udgiften pr. elev nærmere landsgennemsnittet i indeværende byrådsperiode. Beslutningen på juni måneds møde i Børne og Ungeudvalget går imod målet og den positive tendens vi har set siden 2018. Således besluttede et snævert flertal i udvalget at flytte 12 mio. af de 15 mio. til bevilling 43, der dækker dagpleje- og daginstitutioner.

Uden de 15 mio. er man endnu længere fra at leve op til konstitueringsaftalen fra 2017, hvor målet blev at øge tilførslen til den enkelte elev i folkeskolen, så Silkeborg Kommune kommer op på landsgennemsnittet.

I forhold til budget 2021 skal der fortsat tilføres 3876 kr. pr elev for at nå målet.

Som vi senere viser i faktortallene, er der på skolerne behov for de ekstra resurser. 12 skoler kan i perioden fra januar til juni 2022 ikke leve op til folkeskolelovens krav, og har derfor behov for tilførsel af resurserne for at leve op til det kommunalt besluttede niveau på 8%.

I skrivende stund er der ikke et fuldt overblik over budgetaftalen og beslutningen fra Børne- og Ungeudvalget om at omfordele midler fra skoleområdet til 0-6 årsområdet.

Silkeborg Lærerforening er klar over, at tallene i budgettet og budgetforudsætningerne kan ændre sig gennem politisk behandling af budgettet i løbet af efteråret.

Vi vil gerne sige tak til skoleafdelingen for et godt og konstruktivt samarbejde med at tilvejebringe talmateriale og svare på Lærerforeningens spørgsmål.

Vi opfordrer til, at alle skolens parter deltager i debatten om skolernes budget i Silkeborg Kommune.

Indhold

Indledning	1
Forliget fra 2017	2
Budgetaftalens prioriteringer på skoleområdet	7
Førskole	7
Erhvervsrettede indsatser	8
Studievejledning/ Uddannelsesvejledning	8
Lærermilliarden skal komme alle til gode	9
Konklusion	9

Forliget fra 2017

Skoleområdet har siden 2017 været politisk prioriteret. Det er vi som lærerforening meget glade for, og vi ser det som en afgørende forudsætning for, at skolevæsenet kan hænge sammen i en tid, hvor antallet af elever er faldende, for hvis antallet af klasser ikke samtidig reduceres, presses skolerne økonomisk.

I budgetforudsætningerne er der beskrevet de beløb, der samlet er og vil blive tilført på baggrund af aftalen

2019: 20 mio.

2020: 30 mio.

2021: 45. mio.

2022: 60 mio.

Det giver en samlet forøgelse i 2022 på godt 60 mio. kr. Det sætter lærerne i Silkeborg stor pris på. Det samme har skolebestyrelserne tilkendegivet.

Målet var og er at bringe tildelingen pr elev i folkeskolen op på landsgennemsnittet. Det er et ambitiøst og vigtigt mål, der vil kunne føre til:

- Flere uddannede lærere sammen i klasseværelset
- Generelt løft af skolernes økonomiske råderum
- Støtte til børn med særlige behov og faglige udfordringer
- Lavere undervisningstimetall
- Efter-/videreuddannelse
- Decentral prioritering af ressourcerne

Men der er fortsat økonomiske udfordringer på den enkelte skole. Tildelingen sker på baggrund af faktortal og de reelle elevtal. Dvs. at nok tilføres skolerne flere penge, men lokale forskelle mellem skolernes elevtal og antal klasser udfordrer skolernes økonomi. Som det fremgår af tabel 1, opleves der faldende elevtal. Elevtallet er faldet med 680 elever fra 2017 til 2021. Samtidig er antal elever i klasserne steget 19,9 til 21,5 fra 2017 til 2021. Dette dækker over store lokale forskelle. Vi ved, at der er skoler med meget små årgange og følgelig der af få elever i klasserne. Det betyder, at der på andre skoler er lærere, der står alene med meget store klasser.

Antal elever og antal klasser

Tabel 1					
	2017	2018	2019	2020	2021
Antal klasser	477	476	503	492	452
Klassekvotient	21,8	21,6	19,9	19,9	21,5
Samlet elevtal	10.398	10.281	10.009	9.813	9.718

Faldende elevtal udfordrer skolernes økonomi

Kilde: Indenrigs- og boligministeriet d. 13. august 2021

<https://www.noegletal.dk>

Skoler med uhensigtsmæssige elevtal er i bekneb med selvstændigt at kunne oppebære tilstrækkeligt antal frie timer, hvorfor et generelt løft af folkeskolen stadig er nødvendigt.

Dette belyses i næste afsnit.

Faktortal og tildelingsmodel

Tabel 2	Tildeling til normalundervisning fra 2021 til 2022		
Årgang	Tildelingsmodel		Øvrig tildeling
	Faktortal for tildeling pr. elev i timer i de forskellige faser		Faktortal i kr.
Årlig grundtildeling til den enkelte skole	2021	2022	Grundtildeling: 295.213 kr. svarende til helårlig 0,553 stilling.
Kompensation til frie timer*			
Bh. klassen	46,27	46,27	Alle skoler skal have minimum 8 % frie timer
Fase 1: 1. til 3. årgang	46,27	46,27	
Fase 2: 4. til 6. årgang	54,24	54,24	
Fase 3: 7. til 9. årgang	57,68	57,68	

*Kompensation til frie timer er dannet ved omfordeling af ressourcerne mellem skolerne

Tabel 3	Omfordeling i 2021	
Budget 2021	Omfordelt beløb mellem skolerne	Antal skoler tildelt ekstra frie timer
7/12 2022	6.637.000	12
5/12 2022	4.582.000	10
I alt	11.219.000	

Faktortal og tildeling

Halvdelen af kommunens skoler er udfordret på tildelingsmodellen. For at kunne leve op til kravet med 8 % frie timer, skal 12 skoler i foråret og 10 skoler i efteråret have tilført ekstra ressourcer, der findes via en omfordeling mellem alle skoler. I tabel 2 ses fordelingsprincippet til skolen og de tre faser i skolen.

Alle skoler skal have minimum 8 % frie timer til vikardækning, holddeling, to-lærertimer, supplerende undervisning mm.

Konsekvenserne af tildelingsmodellen.

Faktortallene er uændret fra 2021 til 2022, og serviceniveauet fremstår af den grund uændret. Men konsekvenser af færre elever i flere klasser eller uforudsete udgifter til fx specialundervisning vil hurtigt kunne presse den økonomiske tildeling.

Som lærerforening så vi gerne, at de 15 mio. der både ifølge konstitueringsaftalen og budgetaftale 2022 skal tilføres i næste budgetår, tilføres som en generel tildeling, der understøtter alle elevers udbytte af undervisningen på alle skoler. For at dette mål kan opnås, foreslår vi at man forhøjer faktortallene, da det vil øge alle skolars forudsætninger for at levere bedre undervisning.

Budgettet er meget stramt på de fleste skoler.

Udgifter til folkeskolen pr. elev (Kilde: Økonomi- og boligministeriets kommunale nøgletal 13. august 2021)

Tabel 4		
Udg. til folkeskolen (netto) pr. elev		
Kommune	2020	2021
Samsø	106.888	101.261
Lemvig	86.768	86.205
Struer	84.883	84.546
Hedensted	72.459	76.630
Ringkøbing-Skjern	73.527	76.136
Randers	72.095	75.653
Herning	70.993	74.653
Aarhus	69.058	73.724
Viborg	70.904	72.411
Ikast-Brande	69.735	71.995
Norddjurs	79.615	71.980
Favrskov	66.791	71.517
Silkeborg	66.304	69.962
Odder	70.643	68.743
Horsens	65.780	67.871
Syddjurs	65.942	67.869
Holstebro	67.364	67.512
Skive	65.079	64.253
Skanderborg	64.099	60.961
Gennemsnit region	69.498	71.766
Gennemsnit nationalt	72.433	73.838

Tabel 5	
Beløb Silkeborg Kommune skal tilføre for at komme på samme niveau	
Kommune	Mio. kr.
Samsø	304,2
Lemvig	157,8
Struer	141,7
Hedensted	64,8
Ringkøbing-Skjern	60,0
Randers	55,3
Herning	45,6
Aarhus	36,6
Viborg	23,8
Ikast-Brande	19,8
Norddjurs	19,6
Favrskov	15,1
Silkeborg	0,0
Odder	-11,8
Horsens	-20,3
Syddjurs	-20,3
Holstebro	-23,8
Skive	-55,5
Skanderborg	-87,5
Gennemsnit region	17,5
Gennemsnit nationalt	37,7

Tabel 6	
Udvikling 2018 – 2021 i udgifter pr. elev korrigeret for pris- og lønstigninger	
Kommune	Udvikling i kr.
Herning	7.315
Randers	6.166
Holstebro	5.037
Lemvig	4.960
Struer	4.700
Silkeborg	4.514
Favrskov	4.360
Hedensted	2.414
Ringkøbing-Skjern	2.234
Viborg	968
Aarhus	-964
Skive	-1.208
Ikast-Brande	-1.232
Horsens	-1.381
Norddjurs	-1.907
Odder	-2.242
Skanderborg	-4.616
Syddjurs	-11.719
Samsø	-27.113
Region Midtjylland	943
Hele landet	759

Kommentarer til tabellerne

Tabel 4:

Der mangler fortsat 3.876 kr. for at nå målet

Tallene for 2020 er regnskabstal og for 2021 budgettal.

Silkeborg Kommune ligger sjettenederst i regionen i tildeling pr elev. I konstitueringsaftalen efter kommunalvalget i 2017 fremgik det, at tildelingen pr. elev skal op på landsgennemsnittet. Vi nærmer os afslutningen på valgperioden. I budgettet for 2021 konstaterer Silkeborg Lærerforening, at der fortsat er et gab mellem det kommunale niveau 69.962 kr. pr elev til det nationale niveau 73.838 kr. En forskel der udgør 3.876 kr.

Tabel 5:

Der skal tilføres yderligere 37 mio.

Tabellen viser, hvor mange penge, der samlet skal tilføres for at komme op på niveau med nabokommuner og det nationale niveau. Byrådet skal finde 37,7 mio. kr. yderligere for at komme på det nationale niveau.

Tabel 6:

Byrådets prioritering af folkeskolen virker.

Nettobeløb pr. elev der er tilført normalundervisningen set i forhold til 2018, når der er korrigeret for pris- og lønfremskrivninger

Byrådets prioritering af folkeskolen i konstitueringsaftalen virker. Der bliver tilført flere midler pr. elev. Vi konstaterer, at der i perioden fra 2018-2021 er tilført 4.514 kr. mere pr elev, når der korrigeres for pris- og lønstigninger. I samme periode er der regionalt og nationalt sket en stigning på 943 regionalt og på 759 nationalt. pr. elev.

Silkeborg Kommune er således inde i en positiv udvikling, der dog udspringer fra et lavt udgangspunkt i 2017.

Budgetaftalens prioriteringer på skoleområdet

Dette års budgetsituationen efterlader os med en del åbne spørgsmål. Budgetaftalen lægger op til prioriteringer, der ikke er udmøntet i budgetforsætningerne. Vi vil i det følgende forholde os til de projekter, der spiller ind i skolens arbejde.

Silkeborg Lærerforening noterer sig, at der byrådet har udpeget en række projekter, der kræver finansiering inden for den samlede ramme.

Helt overordnet viser hverdagen på skolerne, at der er brug for et generelt løft af skolernes økonomi.

Centrale projekter udhuler løftet om et generelt løft af folkeskolen.

Førskole

I budgetaftalen står der, at man vil lave et pilotforsøg med førskole for bedre skolestart. Forsøgene skal bruges til at afdække i hvilket omfang førskole kan bidrage til at løse kapacitetsudfordringer på dagtilbudsområdet og samtidig skabe en bedre sammenhæng og kvalitet for barnet i overgangen fra dagtilbud til skole. Der skal udvælges 2-5 skolestrikter hvor forsøgene skal gennemføres i periode 1. maj til 1. august 2022. Der er lagt op til inddragelse af de berørte lokalområder og en evaluering skal fremlægges Byrådet i efteråret 2022, hvorefter Byrådet tager stilling til forsøget.

Forsøget finansieres af en pulje fra skoleområdet.

Der findes allerede erfaringer på området

I 2019 blev der afsluttet et forskningsprojekt af lektor i pædagogisk psykologi ved Syddansk Universitet Anja Hvidtfeldt Stanek, hvor hun har undersøgt børns såkaldte skoleparathed og betingelserne for det pædagogiske arbejde i overgangen fra daginstitution til skole. Her er konklusionen omkring førskolestart tydelig. *Hvis vi godtager præmissen om, at overgange er noget, der kræver ekstra opmærksomhed og tilvænnning – især for sårbare børn – giver det ikke mening at lave flere af dem.*

Det er afgørende, at der er et stærkt og godt samarbejde om overgangen fra daginstitution til skole, så det bliver så kvalitetsfyldt som muligt, og derfor er det afgørende, at der er mulighed for at daginstitutionens pædagoger mødes med børnehaveklasselederen, hvor de samarbejder om at få denne overgang til at lykkes så godt som muligt via en samtale om pædagogik, læring og børnesyn med det formål at tilrettelægge pædagogiske aktiviteter for børnegruppen. Det gælder ikke mindst for socialt udsatte børn, der har det sværest med overgange.

Hvis eleverne starter i skolens SFO allerede i foråret, så den egentlige skoleoverdragelse først foregår i forbindelse med skolestarten i august, bliver der en lang overgang, som har mange aktører både på forvaltningsplan og på institutionsplan, og der kan opstå huller i brobygningen mellem børnehave og skole. Både i forhold til viden om det enkelte barn, og i kontinuiteten i pædagogikken og i forældresamarbejdet.

Nogle børn oplever at komme fra en struktureret børnehave med en "storebørnsgruppe" til en skolestart i en SFO, som ikke har meget med

skole at gøre, måske heller ikke har den fornødne fysiske plads til børnene og det er desuden ikke de pædagoger og børnehaveklasseleder, som de skal have efter sommer, som tager mod dem.

Børnehaveklasselederen er det naturlige omdrejningspunkt i arbejdet med overgange mellem daginstitution og skole og SFO, og derfor er det væsentlig at denne har mulighed for at tage mod de nye elever på den så kvalificerede måde som muligt, og derfor skal det ikke være i april eller maj, hvor børnehaveklasselederen stadig har sin børnehaveklasse at tage hånd om.

Erhvervsrettede indsatser

I budgetaftalen foreslås en partnerskabsaftale om erhvervsplaymakere mellem skoleafdelingen, beskæftigelsesafdelingen og erhvervsskolerne vil man styrke indsatsen for at få flere til unge til at vælge erhvervsuddannelse.

Erhvervsplaymakerne skal arbejde målrettet for at skabe et styrket og mere struktureret samarbejde mellem folkeskolen, erhvervslivet og relevante uddannelsesinstitutioner. Formålet er at få flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse.

Playmakerne skal udvikle konkrete undervisningsforløb til skolerne. De skal være bindeled mellem virksomheder og folkeskolen. Erhvervsplaymakerne skal understøtte erhvervspraktikken, der gøres obligatorisk med en uge i 7., 8. og 9. klasse.

Målet med at øge de unges kendskab til erhvervsuddannelserne understøttes også med et ændret fokus i faget håndværk og design. Der skal gøres mere erhvervsrettet. Dette er ikke en del af fagets formål, der blandt andet har følgende sigte: "..... opleve glæde ved at arbejde med

hænderne", og det er beklageligt, at et fag, der har kreativitet og æstetik som en del af sit særpræg, skal underlægges et overordnet uddannelsesbehov. Fag skal ikke snævres ind af kortvarige strukturelle behov.

Helt overordnet skal børns skolegang og undervisning have en værdi i sig selv. Folkeskolens formål er ikke at uddanne børn til bestemte grene af uddannelsessektoren.

Det er stadigvæk vigtigt at fagene i Silkeborg Kommune overholder undervisningsministeriets beskrivelse af fagenes indhold og formål.

Studievejledning/ Uddannelsesvejledning

Der skal udarbejdes et forslag til en investering i uddannelsesvejledning, så alle elever i 7., 8. og 9. klasse får tilbud om individuel vejledning. Lige nu er vejledningen forbeholdt de ikke-uddannelsesparate.

Silkeborg Lærerforening bakker entydigt op om vejledning til alle. Alle elever har brug for at få kvalificeret sit uddannelsesvalg.

Vi noterer os, at der i budgetaftalen bruges termen "at investere" i øget uddannelsesvejledning. Vores håb er, at man inddrager UU-vejlederne i udarbejdelsen af modeller for en vejledning, der kommer alle elever til gode. Vi har dog også en bekymring for, at en meget intensiv vejledning allerede i 7. klasse kan være med til øge præstationspresset i folkeskolen.

Lærermilliarden skal komme alle til gode

Silkeborg Lærerforening har fortsat fokus på at nye midler samt pengene fra lærermilliarden skal være til gavn for alle elever i skolen. Vi prioriterer ansættelsen af flere lærere, der kan øge antallet af to-lærertimer i skolen højt. Den enkelte lærer skal ikke stå med følelsen af at skulle være alene om at løfte en stor undervisningsopgave, hvor kravet er variation af en undervisning, der tilgodeser alle elever. Silkeborg Lærerforening mener derfor, at de ekstra midler skal indgå som et generelt løft af faktortallene på sammen måde som den kommunale prioritering. Målet er flere lærere, der hver især har færre undervisningstimer. Det giver bedre forberedte lektioner. Og det giver bedre resultater.

Et løft af skoleområdet skal løfte alle børns skolegang.

Konklusion

Silkeborg Lærerforening har med interesse fulgt den indledende politiske debat om budget 2022. Debatten om budgettet tegner allerede nu billedet af en budgetvedtagelse.

Beslutningen i Børne- og ungeudvalget om at overføre penge fra bevilning 41 til daginstitutionsområdet bekymrer Silkeborg Lærerforening.

Vi har en klar forventning om, at skolerne også får et markant løft i 2022. Med de mange skoler, der ikke har budget til at overholde kravet om 8% frie timer, skal skoleområdet fortsat opprioriteres.

Skolernes budgetter er ikke robuste nok, når vi konstaterer, at der skal omfordeles midler mellem skolerne for at alle kan leve op til folkeskolelovens krav.

Målet om at tilføre skolerne midler, så de kan nå op på landsgennemsnittet i økonomisk tildeling, skal derfor stadig prioriteres. I dag får folkeskolerne 69.962 kr. pr elev målt op imod et landsgennemsnit på 73.838 kr. Vi viser i budgetinformationen at udgiftssiden pr. elev i kommunen stadig ligger langt nede på listen nationalt.

I aktuelle kronebeløb mangler der 3.876 kr. pr elev. Det svarer til at der skal tilføres 37 mio. kr. mere årligt.

Politikerne skal roses for, at vi fra 2018 til i 2021 har oplevet et plus i tildeling på 4.514 kr. pr. elev, når der korrigeres for løn- og prisstigninger. Flere kommuner i regionen har reduceret skoleområdet i samme periode.

Herfra kommer der en klar opbakning til den politiske aftale fra 2017, og der skal lyde en kraftig opfordring til at fortsætte den politiske prioritering af skolen.

Inddragelse.

Politiske projekter, der defineres fra toppen uden inddragelse af det personale, der omsætter målene, har det svært. Det er der mange erfaringer med.

Skolerne efterspørger ikke centrale projekter

Førskole-projektet skal drøftes med de involverede parter, inden der søsættes lokale forsøg med det. Forældre og institutionerne skal sammen med lærerne være med til at forme et projekt, der jo som et primært sigte har til formål at skulle værre med til at aflaste manglen på pladser i daginstitutionerne. Skal forsøget have pædagogisk relevans kræver det inddragelse.

Helt det samme er gældende for uddannelsesvejledningen og den erhvervsrettede toning, der ligger i budgetaftalen.

Folkeskolen løser mange opgaver allerede, hvilket lærermilliar-den er en erkendelse af. Derfor skal byrådet være påpasselige med at definere nye opgaver uden, at der samtidig finder en medfinansiering sted.

Lyt til vejledere, lærere og forældre om omfanget og indholdet af UU-vejledningen. Måske skal 7. klasse friholdes for den ekstra vejledning.

Silkeborg Lærerforenings budgetinformation står til fri afbenyttelse af alle skolens parter.

Vi står gerne til rådighed, hvis der er behov for yderligere uddybning.

Silkeborg den 19. august 2021.